

І. М. Сопілко,доктор юридичних наук, професор
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9594-9280>**В. Б. Череватюк,**кандидат історичних наук, доцент
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4077-206X>

ІНФОРМАЦІЙНО-КУЛЬТУРНА ВІЙНА В УМОВАХ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ

Національний авіаційний університет
проспект Любомира Гузара, 1, 03680, Київ, Україна
E-mails: sopilko_i@ukr.net, vitacherev@ukr.net

Метою наукової статті є узагальнення результатів V Міжнародного молодіжного наукового юридичного форуму, під час якого обговорювалися питання інформаційно-культурної війни в умовах збройної агресії. **Методи дослідження:** для досягнення визначеної мети були використані загальні та спеціальні наукові (спеціальні) методи. **Результати:** авторами досліджені сутнісні характеристики інформаційно-культурної агресії проти України. Визначені основні загрози інформаційно-культурній безпеці нашої держави. Показана корелятивність розвитку інформаційної політики та інформаційно-культурної війни в умовах збройної агресії. **Обговорення:** напрями інформаційної політики держави щодо протидії інформаційно-культурній агресії.

Ключові слова: інформаційно-культурна війна; інформаційні загрози; інформаційна війна; інформаційно-культурна протидія; збройна агресія; інформаційна політика; форум; дослідження.

Постановка проблеми та її актуальність.

Російсько-українська війна заставляє нас по-новому подивитись на багато речей, по іншому зрозуміти їх зміст. Ми чудово розуміємо, що це не просто збройна агресія – це боротьба добра і зла, свободи і страху, розуму і невігластва. Тому важливість розвитку науки і культури ми сьогодні відчуваємо як ніколи. В цих надскладних умовах ми точно не маємо втратити шанс надати науці, культурі та інноваціям такого статусу, який вони мають в усіх провідних країнах світу, які сьогодні так підтримують нашу державу у боротьбі за незалежність і демократію. Провідні вітчизняні вчені, наукова громадськість, діячі культури мають докласти всіх зусиль до справи державного будівництва, зокрема, до реформування культурної, наукової та науково-технічної сфери. Науковій та культурній еліті нашої держави, як ніколи, потрібно наполегливо працювати заради того, щоб Україна мала майбутнє, так як її відбудова і подальший розвиток прямо

залежить, у тому числі, і від рівня розвитку культури, і наукових досягнень. Науку і культуру сьогодні слід розглядати не тільки як спосіб розширення можливостей і нарощування потенціалу суспільства, а й як могутню зброю в розпочатій проти нас інформаційно-культурній війні.

Метою наукової статті є узагальнення результатів V Міжнародного молодіжного наукового юридичного форуму, під час якого обговорювалися питання інформаційно-культурної війни в умовах збройної агресії.

Аналіз досліджень і публікацій з проблеми. Серед науковців, які зробили вагомий внесок у з'ясуванні питань, що піднімалися під час Форуму, можна виокремити: К.І. Белякова, С.Г. Онопрієнко, І.М. Сопілко, І.М. Шопіну, Г.В. Дуліця, Карена Ісмаїлова, О.Г. Комісарова, Л.М. Какауліну, Є.М. Мануйлову та ін.

Виклад основного матеріалу. 19-20 травня 2022 року на юридичному факультеті у форматі відеоконференції відбувся V Міжнародний мо-

лодінний науковий юридичний форум, приурочений Дню науки. Головний дискусійний майданчик Форуму був присвячений темі «Інформаційна політика держави в умовах воєнного стану». До Форуму приєдналися 325 учасників із 12 країн світу, 15 регіонів України. Зі словами підтримки та побажаннями мирного неба і перемоги над ворогом до учасників Форуму звернулися: Тетяна Коломоєць – декан Юридичного факультету Запорізького національного університету, Іштван Литвин – ректор Інституту освітнього і професійного розвитку, Угорщина; Павло Крайній – заступник декана юридичного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича; Мартін Белтран Сауседо – професор юридичного факультету Автономного університету Сан-Луїс-Потосі, Мексика; Фредерик Россі – директор постійно діючого Нантського університету, м. Нант, Франція; Др. Адріан Габріель Корпадін – декан факультету європейських досліджень Клузького університету імені Бабеша-Бойяї, Румунія.

В межах дискусійного майданчика «Інформаційна політика держави в умовах воєнного стану» зі змістовними доповідями виступили: Галина Юровська – Суддя Конституційного суду України, яка обґрунтувала основні тези щодо права на життя та людську гідність в умовах війни. Пізнавальною для студентів та науковців була доповідь щодо інструментів пошуку оперативної інформації в мережі Інтернет Карена Ісмайлова – начальника 5-го відділу (інформаційних технологій і програмування в південно-східному регіоні) 3-го управління (інформаційних технологій і програмування) Департаменту кіберполіції Національної поліції України. Доречним був також виступ щодо інформаційної діяльності парламенту в умовах воєнного стану Людмили Какауліної – головного консультанта відділу проблем розвитку національного законодавства Інституту законодавства Верховної Ради України. Олександр Комісаров – професор кафедри правоохоронної діяльності Київського інституту Національної гвардії України – у своєму виступі зупинився на концептуальних засадах формування та реалізації державної інформаційної політики національного спротиву. Змістовними

також були доповіді Олени Маргінеану – доцента Вільного міжнародного університету Молдови щодо національної безпеки в реалізації міжнародної екологічної політики та Данила Глоби – заступника директора компанії «YouControl», голови правління «Асоціації відкритих даних» щодо використання ІТ-ресурсів в умовах агресивної війни.

Як видно з тематики доповідей, виступаючі науковці та юристи-практики зупинилися на проблемах ефективних підходів до організації інформаційно-культурної протидії агресору. Предметом обговорення були також питання інформаційного захисту, його суті та методів. Дискутувалось на Форумі й питання відповідності викликам війни прийнятої «Доктрини інформаційної безпеки» та іншого національного законодавства. Науковці констатували, що регулювання та попередження різного роду впливів на інформаційне середовище, які спрямовані на перекручування культурних та групових ідентичностей, на руйнування українського суспільства, на провокування конфліктного середовища, і має визначати стратегії інформаційної політики держави.

Учасники форуму були одностайні у твердженні, що поширення популізму тільки сприяє нашій вразливості. В наших попередніх дослідженнях ми вже зауважували, що засоби масової інформації, які включають в себе Інтернет, радіо, телебачення, пресу, є, так звані, інструментом маніпуляції та пропаганди в руках ворога [1, с. 54]. Не дивлячись на те, що на Заході сьогодні є розуміння того, що РФ для забезпечення підтримки власних агресивних дій і отримання нових ресурсів для реалізації своїх інтересів, фінансує велику кількість євроскептичних і екстремістських партій та європейських політиків-популістів, прямих доказів такого втручання недостатньо. Саме тому поле для подальших маніпуляцій щодо здійснення організаційного впливу є практично необмеженим. Фахівці стверджують, що для забезпечення інституційних структур від подібних загроз необхідно збільшувати їх вагу і репутацію у суспільстві, формувати у суспільстві довіру до кожного з органів влади як відповідними рішеннями, так і діями [2, р. 110]. Тому в процесі формування

сучасної моделі інформаційної політики мають будуватися і підтримуватися сталі зв'язки між офіційною інформацією, експертними оцінками (в першу чергу, науковими публікаціями), публіцистикою, журналістською інформацією та новинами. Тут варто погодитися з думкою Ігоря Костюченка щодо мети інформаційної політики в умовах сучасних конфліктів, яка ґрунтується на «побудові та підтримці сталої та рівнодійної інформаційної політики. Завдання цієї політики визначаються необхідністю не лише виробити «імунітет» до руйнівних інформаційних впливів, а і зберегти можливість розвитку суспільства» [3].

Щодо подальшого розвитку інформаційної політики нашої держави, то вона прямо залежить від результатів інформаційно-культурної війни, розв'язаної проти нас агресором. Ця війна набуває особливого значення і змісту та може характеризуватися як ціннісно-цивілізаційна, інформаційно-культурна війна.

Інформаційна культура, яка є складовою загальної культури в суспільстві [4, с. 145] також зазнає постійних змін, зокрема, для неї стають характерними політизація і критичність. Суб'єкти інформаційної культури все частіше вступають у публічні дискусії, беруть участь у громадянських акціях тощо. Активно працюють в умовах війни і медіа про культуру. Головне їх завдання – вести боротьбу проти російської пропаганди. Від початку повномасштабного вторгнення окрім новин із фронту ми не сприймали ніякої інформації. Поступово на «сторінки» медіа повертаються інші теми, зокрема й культурні. В цьому контексті не можна залишити поза увагою мистецькі медіа, які не припиняли роботу від початку війни й робили все для того, щоб бути промоутерами української культури, робити її видимою та вести боротьбу на культурному фронті. Прикладом протистояння культурній агресії є робота медіа про класичну музику The Claquers. Головна редакторка Дзвенислава Саф'ян вважає, що її команда не перелаштовувалася на роботу воєнного часу, адже вже від початку The Claquers створювався як інструмент війни – тільки інформаційної: «Гострішими стали акценти в тому, що ми робили й досі, – зауважує редакторка, – зокрема, в про-

світницьких текстах про музичну культуру України, яка є самоцінною та незалежною, попри пропагандистські переконання росіян» [5].

Сьогодні кожен із нас має наполегливо працювати, щоб протистояти інформаційно-культурній війні. Це складно, адже з початком повномасштабного вторгнення і після всіх виявлених жахів, які вчиняли російські військові, ми стали більш категоричними, різкими, емоційно нестабільними. Коли сьогодні читаємо коментарі у соціальних мережах, то спостерігаємо, як жорстоко люди можуть ображати один одного, не розбираючись у ситуації, маючи власну інколи навіть зазомбовану позицію. Тому завдання медіа сьогодні – набагато м'якше подавати теми, які можуть розділяти суспільство [5].

Крім того, для того, щоб протистояти цій інформаційно-культурній агресії, яка тисне на нас з усіх сторін, використовуючи руйнівні інформаційні технології, потрібно прискіпливіше перевіряти факти, адже ворожа пропаганда працює на повну потужність, а тепер ще винахідливіше.

Кожен із нас усіма доступними способами і, особливо, засоби масової інформації, маємо піднімати теми, які допоможуть закордонним читачам зрозуміти, що відбувається в Україні. Насамперед це аналітичні матеріали, новини, що пояснюють передумови культурної експансії, руйнацій та знайомлять з українською культурою.

Ще одним важливим завданням правоохоронних органів, громадянського суспільства, медіа є фіксація злочинів проти пам'яток культури, демонстрація для всього світу знищення російськими ракетами видавничих потужностей України та спалення загарбниками книжок у вітчизняних бібліотеках, зокрема, Історії України. І найголовніше, все ж таки, доносити правду всьому світові про людські втрати: видавців, журналістів, перекладачів, письменників, просто мирних громадян.

Потужною зброєю в інформаційно-культурній війні є наші люди, які, рятуючись від руйнівної агресії, виїхали з України до ЄС та інших країн світу. Серед них – українські митці та письменники, інші діячі культури, які теж ак-

тивно відстоюють своє право ідентичності, право бути побаченими і почутими без необхідної присутності російського аналога. Всі вони з впевненістю доводять нашим закордонним партнерам, що і без присутності російського контексту можна почути український голос.

Сьогодні в авральному режимі маємо виправляти прорахунки попередньої зовнішньої інформаційної політики нашої держави, яка недостатню увагу приділяла культурній дипломатії. Адже саме культура є м'якою і ефективною зброєю й водночас стратегією в інформаційній війні. Всі 30 років незалежності Україна позиціонувала себе на міжнародній арені засобами культури не так потужно, як би хотілося. Тепер, коли ми усвідомили, що ця жорстока війна направлена проти української культурної ідентичності, розуміємо, що діяти потрібно ефективніше, щоб ніхто у світі не зміг ставити під сумнів нашу самобутність і незалежність. У цьому контексті поділяємо думку головної редакторки видання «Читомо» Оксани Хмельовської, що: «саме тому культура на часі, вона відіграє ключову роль, і її підтримка під час війни, підсилення має величезне значення. І особливо зараз вона буде розвиватися дуже стрімко і голосно, тому що більше медіамайданчиків, які можуть її підтримати, висвітлити, дати оцінку, то краще» [5].

Вже і наші західні партнери відкрито заявляють, що війна сьогодні ведеться, у тому числі, й проти української культурної ідентичності. Зокрема, Вівіан Волкер, виконавча директорка Консультативної комісії США з публічної дипломатії при Державному департаменті, відзначила: «Щоб протистояти проросійському нарративу у світі, Україна має запропонувати проукраїнську альтернативу... розповідати про унікальні якості української культури та ідентичності. Ілюструвати недоліки у путінській розповіді про Україну». Ця стратегія дістала назву стратегії стримування [6].

Коротко узагальнюючи все вищесказане, можемо констатувати, що рівень інформаційної культури особистості під час війни обумовлює її соціальну активність та її громадянсько-політичну позицію. М.О. Антонченко вважає, що рівень інформаційної культури в державі має особливе значення, так як передача сукуп-

ного соціального досвіду від одного покоління до наступного можлива тільки завдяки закріпленню інформаційної культури в знаковій формі, тобто через соціально значиму інформацію, що регулює діяльність, поведінку та спілкування людей. Через це інформаційну культуру можна визначити як особливий соціальний механізм трансляції значимої інформації, тобто як спосіб діяльності, що спрямований на накопичення, збереження та передачу ідей, знань і матеріально-духовних цінностей [7].

Державна підтримка розвитку культури взагалі та інформаційної зокрема, має неocenне значення для збереження і популяризації національної культурної спадщини, підвищення ефективності професійного становлення особистості, оптимізації процесу її адаптації у міжнародний інформаційно-культурний простір [4, с. 145].

Виходячи з наведеного, можна стверджувати, що чим вищий рівень розвитку інформаційної культури суспільства, яке протистоїть агресії, тим менше шансів у ворога перемогти у «інформаційно-культурній» війні. Це пов'язано з тим, що агресор намагається вплинути на культурні, правові, політичні, ціннісні основи життєдіяльності суспільства та особистості, його завданням є змінити (деформувати) світогляд людини на свою користь за допомогою засобів масової комунікації [8, с. 27]. Проте особливо під час воєнного стану не слід забувати про те, що розхитуючи ситуацію всередині держави, ми провокуємо маніпулювання свідомістю людей і громадяни, повіривши в цю дезінформацію, самі починають втілювати її в життя [9, с. 65].

Таким чином, інформаційна політика держави має ґрунтуватися на забезпеченні інформаційно-культурної безпеки нашої країни, на скоординованій діяльності державних інституцій та структур громадянського суспільства. Вона передбачає захист національних ціннісно-культурних пріоритетів розвитку вітчизняного інформаційно-культурного поля. Крім того в умовах війни зростає роль інформаційної культури як чинника забезпечення державного суверенітету країни. Підняття рівня інформаційної культури українського суспільства об'єктивно сприятиме посиленню «імунітету» у наших

громадян проти інформаційної зброї. Розвиток інформаційно-культурної безпеки України потребує приділення більшої уваги з боку держави вітчизняній освіті, кінематографу, мистецтву, літературі, іншим підсистемам гуманітарної сфери. З нашої точки зору, розвиток інформаційної культури в Україні під час війни передбачає формування у громадян інтелектуально-світоглядної готовності до відстоювання національних цінностей, захисту української національної ідеї. У цьому контексті головними напрямками та принципами інформаційної політики в Україні, які мають сприяти розвитку демократичної інформаційної культури, є такі: забезпечення доступу громадян до інформації; створення національних систем і мереж інформації; зміцнення матеріально-технічних, фінансових, організаційних, правових і наукових основ інформаційної діяльності; забезпечення ефективного використання інформації; сприяння постійному оновленню, збагаченню та зберіганню національних інформаційних ресурсів; створення загальної системи охорони інформації; сприяння міжнародному співробітництву в галузі інформації і гарантування інформаційного суверенітету України; сприяння задоволенню інформаційних потреб українців за кордоном [10, с. 28].

Дугінець Г.В. слушно зауважує, що як інформаційно-технічна, так й інформаційно-психологічна зброя значно гальмують становлення демократичної, національно-орієнтованої інформаційної культури в сучасній Україні, руйнуючи комунікативні системи в різних сферах життєдіяльності суспільства, розмиваючи культурно-історичні коди існування нації, підриваючи «інформаційно-культурний імунітет» народу. Універсальність, скритність, багатоваріантність форм програмно-апаратної реалізації, радикальність впливу, достатній вибір часу і місця застосування, нарешті, економічність роблять інформаційну зброю надзвичайно небезпечною, оскільки вона: легко маскується під засоби захисту скажімо, інтелектуальної власності; дозволяє навіть вести наступальні дії анонімно, без оголошення війни [11, с. 24].

Вторгнення Росії в Україну є найбільшою загрозою миру та безпеці в Європі з часів закін-

чення холодної війни [12]. Війна в Україні чітко викрила недоліки та слабкі місця інформаційної політики України за роки незалежності. Серед них варто виокремити слабкість інформаційного нарративу України. Сьогодні у західних країнах підтримка та сприяння Україні засноване в більшій мірі на симпатіях населення і морально-етичній перевазі України у війні проти РФ. Робота на більш глибокому рівні з різними верствами населення ще надто поверхова. У західних країнах фактично відсутня цілісна інформаційна політика щодо України, там ще домінує проросійське сприйняття ситуації [13]. Це потрібно виправляти.

Висновки. Узагальнюючи результати Форуму, можна стверджувати, що наша держава, зробивши свій цивілізаційний вибір на користь демократії, надлюдськими зусиллями стримує сьогодні збройну агресію сусіда. Українці – миролюбний народ, який вимушений відстоювати свою незалежність, суверенітет і територіальну цілісність. Україна сьогодні стоїть на захисті усієї Європи і тільки тому весь цивілізаційний світ не відчуває на собі усіх страждань збройної агресії. Ми вистоїмо, бо нас тримає прагнення історичної справедливості та віра у правильність обраного шляху розвитку.

Україна докладает значних зусиль, щоб інформувати світову громадськість про злочини російської армії в тому числі й проти української культури. Слід також відзначити, що культура здатна повернути нас, українців, до нормального життя в новій воєнній реальності і надихнути на перемогу. Нам ще багато потрібно зробити. І одним із головних принципів нашої зовнішньої політики має стати свобода, однією з категорій якої є інформаційна свобода – свобода інформації, наявність власного інформаційного простору, власних джерел інформації про навколишній світ, суб'єктність власного нарративу, наявність каналів донесення інформації до світу. На це має бути направлена інформаційна політика нашої держави.

Література

1. Cherevatiuk Viktoriya, Melnichuk Iryna. Propaganda and counterpropaganda: legal analysis. IV Міжнародний молодіжний науковий юриди-

чний форум: матеріали форуму, м. Київ, Національний авіаційний університет, 20-21 трав. 2021 р. Том 1. Тернопіль: Вектор, 2021. 392 с.

2. Information security of Ukraine: 30 years of independence. Collective monograph. Sopilko I. (ed.). Budapest, 2021. 410 p.

3. Штогрин Ірина. Якою має бути інформаційна політика України в умовах війни? URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/28338927.html>

4. Інформаційна культура в Україні: правовий вимір. Монографія / К.І. Беляков, С.Г. Онопрієнко, І.М. Шопіна; за заг. ред. К.І. Белякова. Київ: КВІЦ, 2018. 168 с.

5. «Якщо наша культура не на часі, то за що ми тоді воюємо?» Як медіа про культуру працюють в умовах війни та борються проти російської пропаганди. 25 квіт. 2022 р. URL: <https://detector.media/community/article/198599/2022-04-25-yakshcho-nasha-kultura-ne-na-chasi-to-za-shcho-my-todi-voyuemo-yak-media-pro-kultur>

6. Матвійчук Ярина. Україні пропонують стратегію культурного стримування проти російської пропаганди. 27 трав. 2022 р. URL: <https://ukrainian.voanews.com/a/ukraini-strategiya-kulturnogo-strymuvannya/6591106.html>

7. Антонченко М.О. Інформаційна культура як складова загальнонародської культури. URL: https://fi.npu.edu.ua/files/Zbirnik_KOSN/2/25.pdf

8. Мануйлов Є.М., Прудникова О.В. Інформаційно-культурна безпека України в умовах «гібридної війни». *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. № 1(32). 2017. С. 26-36.

9. Череватюк В.Б., Бойко О. Інформаційні війни (конфлікти): теоретико-правовий аспект. *Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія: Юридичний вісник «Повітряне і космічне право»*. Київ: НАУ, 2021. № 2(59). С. 62-70. DOI: <https://doi.org/10.18372/2307-9061.59.15596>

10. Брижко В.М. До питання сучасної інформаційної політики. *Вісник Акад. управління МВС*. 2009. № 2. С. 27-47.

11. Дугінець Г.В., Косячевська С.М. Інформаційні війни як інструмент впливу на національний суверенітет в умовах глобалізації. *Економічний простір*. 2014. № 92. С. 23-33.

12. Jeffrey Mankoff. Russia's War in Ukraine: Identity, History, and Conflict. April 22, 2022. URL: <https://www.csis.org/analysis/russias-war-ukraine-identity-history-and-conflict>

13. Україна 2022. Як не втратити свій шанс стати сильною державою. URL: [https://drive](https://drive.google.com/file/d/1bVEYJ4Zgj3f8XPHh1C2h99TvfLOh2snh/view)

[google.com/file/d/1bVEYJ4Zgj3f8XPHh1C2h99TvfLOh2snh/view](https://drive.google.com/file/d/1bVEYJ4Zgj3f8XPHh1C2h99TvfLOh2snh/view)

References

1. Cherevatiuk Viktoriya, Melnichuk Iryna. Propaganda and counterpropaganda: legal analysis. IV Mizhnarodnyj molodizhnyj naukovyj jurydychnyj forum: materialy forumu, m. Kyi'v, Nacional'nyj aviacijnyj universytet, 20-21 trav. 2021 r. Tom 1. Ternopil': Vektor, 2021. 392 s.

2. Information security of Ukraine: 30 years of independence. Collective monograph. Sopilko I. (ed.). Budapest, 2021. 410 p.

3. Shtogryn Iryna. Jakoju maje buty informacijna polityka Ukrai'ny v umovah vijny? URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/28338927.html>

4. Informacijna kul'tura v Ukrai'ni: pravovyj vymir. Monografija / K.I. Bjeljakov, S.G. Onoprijenko, I.M. Shopina; za zag. red. K.I. Bjeljakova. Kyi'v: KVIC, 2018. 168 s.

5. «Jakshho nasha kul'tura ne na chasi, to za shho my todi vojujemo?» Jak media pro kul'turu pracjujut' v umovah vijny ta borjut'sja proty rosijs'koi' propagandy. 25 kvit. 2022 r. URL: <https://detector.media/community/article/198599/2022-04-25-yakshcho-nasha-kultura-ne-na-chasi-to-za-shcho-my-todi-voyuemo-yak-media-pro-kultur>

6. Matvijchuk Jaryna. Ukrai'ni proponujut' strategiju kul'turnogo strymuvannja proty rosijs'koi' propagandy. 27 trav. 2022 r. URL: <https://ukrainian.voanews.com/a/ukraini-strategiya-kulturnogo-strymuvannya/6591106.html>

7. Antonchenko M.O. Informacijna kul'tura jak skladova zagal'noj' kul'tury. URL: https://fi.npu.edu.ua/files/Zbirnik_KOSN/2/25.pdf

8. Manujlov Je.M., Prudnykova O.V. Informacijno-kul'turna bezpeka Ukrai'ny v umovah «gibrydnoi' vijny». *Visnyk Nacional'nogo universytetu «Jurydychna akademija Ukrai'ny imeni Jaroslava Mudрого»*. № 1(32). 2017. S. 26-36.

9. Cherevatjuk V.B., Bojko O. Informacijni vijny (konflikty): teoretyko-pravovyj aspekt. *Naukovi praci Nacional'nogo aviacijnogo universytetu. Serija: Jurydychnyj visnyk «Povitrijane i kosmichne pravo»*. Kyi'v: NAU, 2021. № 2(59). S. 62-70. DOI: <https://doi.org/10.18372/2307-9061.59.15596>

10. Bryzhko V.M. Do pytannja suchasnoi' informacijnoi' polityky. *Visnyk Akad. upravlinnja MVS*. 2009. № 2. S. 27-47.

11. Duginec' G.V., Kosjachevs'ka S.M. Informacijni vijny jak instrument vplyvu na

nacional'nyj suverenitet v umovah globalizacii'.
Ekonomichnyj prostir. 2014. № 92. S. 23-33.

12. Jeffrey Mankoff. Russia's War in Ukraine: Identity, History, and Conflict. April 22, 2022. URL: <https://www.csis.org/analysis/russias-war-ukraine-identity-history-and-conflict>

13. Ukrai'na 2022. Jak ne vtratyty svij shans staty syl'noju derzhavuju. URL: <https://drive.google.com/file/d/1bVEYJ4Zgj3f8XPHh1C2h99TvfLOh2snh/view>

Iryna Sopilko, Viktoriya Cherevatiuk

**INFORMATION AND CULTURAL WAR
IN THE CONDITIONS OF ARMED AGGRESSION**

National Aviation University
Liubomyra Huzara Avenue, 1, 03680, Kyiv, Ukraine
E-mails: sopilko_i@ukr.net, vitcherev@ukr.net

Purpose: the purpose of the scientific article is to summarize the results of the V International Youth Scientific Legal Forum, during which the issue of information and cultural warfare in the context of armed aggression was discussed. **Methods:** general and special scientific (special) methods were used to achieve this goal. **Results:** the authors investigate the essential characteristics of information and cultural aggression against Ukraine. The main threats to the information and cultural security of our state have been identified. The correlation between the development of information policy and information and cultural war in the conditions of armed aggression is shown. **Discussion:** directions of the state information policy on counteracting information and cultural aggression.

Having made its civilizational choice in favor of democracy, our state is using superhuman efforts to curb our neighbor's armed aggression today. Ukrainians are a peaceful people who are forced today to defend their independence, sovereignty, and territorial integrity. Today, Ukraine stands in defense of the whole of Europe, which is the only reason the whole civilized world does not feel all the sufferings of armed aggression. We will persevere because we are driven by the desire for historical justice and faith in the correctness of the chosen path of development.

Ukraine is making significant efforts to inform the world community about the crimes of the Russian army, including against Ukrainian culture. It should also be noted that culture is able to return us, Ukrainians, to everyday life in the new military reality and inspire victory. We still have a lot to do. And one of the main principles of our foreign policy should be freedom, one of the categories of which is information freedom - freedom of information, availability of own information space, own sources of information about the world, the subjectivity of own narrative, availability of information channels. The information policy of our state should be aimed at this.

Key words: information and cultural war; information threats; information war; information and cultural counteraction; armed aggression; information policy; forum; research.

Стаття надійшла до редакції 30.05.2022